Raadsvoorstel

Raadsvergadering
12 december 2022
Commissie
28 november 2022

Opsteller
D.N.T. van der Weerd

Portefeuillehouder
T.E. Siderius

Onderwerp

Green Deal Hattem

Voorstel

De raad besluit om een proces te starten om tot een Green Deal Hattem te komen waarbij:

a. alle Hattemers en in Hattem actieve organisaties: inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden uitgenodigd worden om inbreng te leveren en mee te doen;
b. de doelen, vorm, inhoud en te behalen resultaten vooraf vrij zijn en door de partners samen worden bepaald en vormgegeven;
c. binnen de samenwerkingsketen sprake is van gelijkwaardige participatie tussen de verschillende samenwerkingspartners, waarbij een ieder naar vermogen een actieve bijdrage levert;
d. de gemeente Hattem niet alleen partner is in het traject, maar ook een faciliterende rol zal invullen door een projectleider of andere ondersteuning te bieden die de gezamenlijke partners ondersteunt in het komen tot doelstellingen, concrete plannen en uitvoering daarvan;
e. de gemeente de trede “Coproductie” toepast uit de Participatiecode Hattem;
f. bij de begrotingswijziging in maart 2023 een budget van € 100.000 opgenomen wordt in de programmabegroting 2023 voor het faciliteren van het proces;
g. het bestaande programma duurzaamheid waar passend binnen het proces van de Green Deal Hattem wordt betrokken.

Inleiding
We staan voor grote opgaven in Hattem. In het bestuursakkoord staat dat die grote opgaven vragen om inspirerende ideeën en dat we er van overtuigd zijn dat de plannen en ambities in het akkoord ook beter gemaakt kunnen worden door inspiratie die we halen uit gesprekken met elkaar, in de raad en met de stad. Een van de onderwerpen waarover we de dialoog met de Raad aan willen gaan, is de Green Deal Hattem. Dat is een project van heel Hattem. We nemen maatregelen op het gebied van duurzaamheid met een horizon van tientallen jaren. Van groot belang is dat iedere Hattemer hierin een stem krijgt. In dit project werken we nauw samen met de gemeenteraad om tot een pakket van duurzame maatregelen te komen.

Onze ambitie is om kennis, expertise en ervaring over duurzaamheid uit de Hattemse samenleving op te halen en deze om te zetten naar concrete plannen en die daarna gezamenlijk uit te voeren. Duurzaamheid gaat in Hattem over klimaatverandering, energietransitie en circulariteit: over het op een toekomstbestendige manier omgaan met onze leefomgeving.

We gaan voor een Hattemse Green Deal waarin inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden (elkaar helpen) verduurzamen. Dit doen we met iedereen die mee wil doen, ongeacht inkomen of vermogen. We willen een beweging op gang brengen, een duurzaamheidsoffensief, en daar met elkaar als partners een coalitie in vormen.

Beoogd effect
Een Green Deal vormen als Hattem, met iedereen die mee wil doen, en daar ook samen uitvoering aan geven zodat Hattem nog duurzamer wordt en we toekomstbestendig omgaan met onze mooie stad en leefomgeving.

Bevoegdheid / Juridisch kader
Gemeentewet

Eerdere besluitvorming en kaders
Participatiecode Hattem
Bestuursakkoord
Programmabegroting/ Programma duurzaamheid

Argumenten

1.a De Green Deal is van heel Hattem

Om een toekomstbestendige leefomgeving en een duurzaam Hattem te krijgen, is heel Hattem nodig. Een ieders inbreng en betrokkenheid kan en zal verschillen. Er zijn voor de hand liggende partners, maar ook andere partners en bestaande groepen en overleggen kunnen (en zullen waarschijnlijk ook willen) bijdragen. Bijdragen gaat dan over meedenken, meedoen en duurzamer omgaan met de leefomgeving. Natuurlijk worden inwoners ook uitgenodigd en in staat gesteld om mee te denken en te doen. We willen elkaar inspireren. We willen daarbij inwoners met kennis en expertise oproepen om mee te denken en te doen, maar ook kijken of we bijvoorbeeld via loting een klimaatberaad van inwoners tot stand kunnen laten komen.

1.b Samenwerken doe je met energie als het gaat om gezamenlijke doelen

De Green Deal is alleen van en voor Hattem als alle partners (en de inwoners) doelen kunnen aandragen en we daaruit met elkaar de gezamenlijke doelen bepalen. We willen vooraf niks vastleggen qua doelen en vorm. De belangrijkste randvoorwaarden zijn de punten 1.c (gelijkwaardige participatie tussen de verschillende samenwerkingspartners, waarbij een ieder naar vermogen een actieve bijdrage levert) en 1.d (de gemeente vult een faciliterende rol in naast de partnerrol).
We hebben als gemeente voor onszelf natuurlijk al wel doelen en beleid geformuleerd op het gebied van duurzaamheid en daar ook budget en uitvoering aan gekoppeld. Zie hiervoor argument 1.g.

1.c De Green Deal is pas van alle partners als ieder gelijkwaardig participeert en naar vermogen een actieve bijdrage levert

We willen hier echt verder gaan dan ideeën ophalen en daarna kijken hoe we daar als gemeente uitvoering aan kunnen geven. De doelen zijn gezamenlijk, de uitvoering, het bereiken van die doelstellingen vraagt ook een gezamenlijke inspanning. Natuurlijk hebben niet alle partners dezelfde mogelijkheden, sommigen zullen kennis en tijd kunnen leveren, anderen (ook) financiële middelen. Het gaat dus niet om een gelijke bijdrage, maar wel om een gelijkwaardige bijdrage, afgestemd op ieders vermogen om bij te dragen.

1.d De overheid is de meest logische partner om het proces te faciliteren

We willen een maatschappelijk effect bereiken. Als gemeente zijn wij erop ingericht om te werken aan maatschappelijke opgaven en dat doen we ook dagelijks. We hanteren daarbij steeds vaker en steeds meer een participatieve wijze van werken. De gemeente heeft als rol om processen als de Green Deal te faciliteren. Dat betekent niet dat de gemeente alles 100% zou moeten financieren, maar wel dat het voor de hand ligt om in de opstartfase het initiatief te nemen om partners en inwoners te bevragen en coalitievorming te ondersteunen.

1.e De Green Deal is bij uitstek geschikt voor een hoge mate van participatie

Een duurzame toekomst voor Hattem raakt alle inwoners. De belangen zijn groot, het is maatschappelijk gevoelig, het speelt zich in de directe leefomgeving af en het onderwerp laat ruimte voor creativiteit en participanten. Er wordt aan alle punten uit de Participatiecode voldaan. Inwoners kunnen op een zinvolle wijze participeren in de Green Deal. Het meest passende niveau is daarbij Co-produceren:

Coproductie: Gemeenteraad, college, en inwoners komen gezamenlijk een agenda overeen en zoeken samen naar oplossingen. De politiek verbindt zich aan deze oplossingen.
De rol van de inwoners is die van Samenwerkingspartner: Inwoners denken vanaf het begin mee en werken samen met de gemeente aan een resultaat. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid voor de uitkomst.

Op zich ziet de Participatiecode met name op participatie door inwoners. Binnen de Green Deal zoeken we nadrukkelijk ook de verbinding met organisaties/partners. Dat betekent dat we op iets onbekender terrein met elkaar komen, maar zoals de code al als uitgangspunten noemt: participatie is altijd maatwerk, het moet zinvol zijn voor inwoners, iedereen mag meedoen: individueel of groep, creativiteit is van groot belang, communicatie naar inwoners moet helder en duidelijk zijn, en, overheidsparticipatie: van nee……tenzij, naar ja…..mits. Aan deze uitgangspunten wordt voldaan, of kan met de inrichting van het proces (zoals beschreven in het Procesvoorstel) voldaan worden.

1.f Faciliteren van een beweging vraagt menskracht en budget

Het proces dat we ingaan, vraagt toegewijde capaciteit. Dit is niet iets wat er bij gedaan kan worden. In het werken aan de gezamenlijke doelen kan (en zal waarschijnlijk) op enig moment wel sprake zijn van inzet van bestaande middelen en capaciteit (zie argument 1.g).

In het procesvoorstel staan een aantal fasen omschreven en wat de rol van een projectleider in de initiatiefase inhoudt. Naast ureninzet, zal er ook budget nodig zijn voor communicatie en bijeenkomsten.

1.g Niet alles wat we doen is ineens onderdeel van de Green Deal

Als gemeente werken we op vele manier aan duurzaamheid. De raad heeft hiervoor ook beleid vastgesteld. We werken vanuit duurzaamheid aan klimaatadaptatie, een warmtevisie, duurzame energieopwekking, energiebesparing, verduurzaming van huizen, duurzame mobiliteit (laadpalen, deelauto's, stimuleren fiets), biodiversiteit, duurzaam ondernemen en het verduurzamen van onze eigen bedrijfsvoering.

Het is mogelijk dat doelen die wij als gemeente eerder voor onszelf gesteld hebben, geen gezamenlijke doelen worden van een coalitie. Dan kan het prima zo zijn dat wij daar als gemeente wel gewoon aan blijven werken. Het is ook goed mogelijk dat er doelen zijn waarvan het overgrote deel van de (of wellicht zelfs de gehele) uitvoering logischerwijs door de gemeente gebeurt. Maar het is natuurlijk ook waarschijnlijk dat een deel van de doelen waar we nu al aan werken, onder de Green Deal een gezamenlijk doel worden van de coalitie en waar we op een andere manier (gezamenlijk, met inbreng van andere partners en/of inwoners) aan werken. Dat is iets wat in de loop van het proces scherper zal worden. Dat betekent niet dat we het werken aan duurzaamheid zoals we dat nu doen "on hold" zetten. Het mag duidelijk zijn dat de opgave op duurzaamheid zo groot en urgent is, dat uitstel van actie geen optie is. Vandaar dat we binnen het proces bekijken wat passend is, als het gaat om anders omgaan met onze bestaande acties en activiteiten.

Kanttekeningen
Een aantal kanttekeningen staat als risico's beschreven in het procesvoorstel:
- partners en inwoners moeten mee willen doen;
- als gemeente moeten we voldoende los kunnen laten;
- het kan moeilijk blijken te zijn om tegenstrijdige belangen te verbinden;
- de mogelijkheden van de coalitie c.q. bij de partners kunnen te beperkt blijken om de gezamenlijke doelstellingen te bereiken;
- het proces vraagt wellicht meer (geld, expertise, tijd, loslaten van eigen ambities) dan we als gemeente in huis hebben.

Financiën
Al beschreven bij argument 1.f.

Communicatie
Is onderdeel van het Procesvoorstel.

Uitvoering
Staat beschreven in het Procesvoorstel.

Bijlagen:

1. Procesvoorstel Green Deal Hattem
2. Raadsbesluit

Hattem, 15 november 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem,
de secretaris, de burgemeester,